

TUULEENERGEETIKA ERIPLANEERINGU INFOKOHTUMISE PROTOKOLL

Aeg: 4. oktoober 2026, algus kell 15.00

Koht: Pikavere Mõisakool

Osalejad: kokku 78 inimest

Moderator: Mart Valner

Valla ettekandja: Raasiku vallavanem Bärbel Salumäe

Arendaja ettekandja: Vindr Baltic OÜ esindaja Meelis Seer

Kohtumise sisu: valla korraldatud infokohtumine. Kohtumisel ei tehtud otsuseid eriplaneeringu algatamise ega tuulepargi rajamise kohta. Tegemist ei olnud planeerimisseaduse kohase ametliku avaliku aruteluga.

Koosolekust tegi vald helisalvestuse ainult protokoll koostamiseks. Osalejatel paluti teiste privaatsuse kaitseks koosolekut mitte filmida ega üldiselt salvestada. Koosoleku alguses selgitati, et osalemine või mitteosalemine ei näita isiku ega kogu valla elanike toetust või vastuseisu tuulepargile.

PÄEVAKORD

1. Raasiku valla ülevaade eriplaneeringu menetluse hetkeseisust ja õiguslikust taustast.
2. Vindr Baltic OÜ ülevaade arendaja vaatest, võimalikest piirangutest ja indikatiivsest arendusideest.
3. Küsimused ja vastused.
4. Edasised sammud.

1. RAASIKU VALLA ETTEKANNE

Vallavanem Bärbel Salumäe rõhutas ettekande alguses, et Raasiku valda tuulepargi rajamist ei ole otsustatud. Võimalik eriplaneeringu algatamise otsus ei anna ehitusõigust ega määra tuulikute asukohta, arvu, kõrgust või tehnilist lahendust. Algamise eesmärk oleks avada menetlus, mille käigus saab võrrelda võimalikke asukohti, hinnata mõjusid ja kaasata avalikkust.

Kohtumenetluse taust

- Vindr Baltic OÜ esitas 10.11.2022 taotluse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu algatamiseks.
- Raasiku Vallavolikogu otsustas 15.08.2023 eriplaneeringut mitte algatada.
- Tallinna Halduskohus jättis 06.12.2024 arendaja kaebuse rahuldamata.
- Tallinna Ringkonnakohus tühistas 06.03.2026 valla varasema algatamata jätmise otsuse. Riigikohus kassatsioonkaebust menetlusse ei võtnud ning lahend jõustus 29.04.2026.
- Valla ettekandes selgitati, et kohus ei otsustanud tuulepargi rajamist ega kohustanud valda planeeringut kehtestama. Kohtu hinnangul ei olnud valla varasema otsuse aluseks olnud mõjusid ja erinevaid huve vajalikus ulatuses uuritud ja kaalutud ning taotlus tuleb uuesti õiguspäraselt lahendada.

Otsustamise tähtaeg ja seadusemuudatus

Tutvustati planeerimisseaduse § 96 lõiget 3, mille kohaselt algatatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine või jäetakse need algatamata 30 päeva jooksul taotluse saamisest ning mõjuval põhjusel võib tähtaega pikendada 90 päevani.

Samuti selgitati, et jõustunud kohtuotsuse järel tuleb vallal taotlus uuesti lahendada. Koosolekul käsitleti ka 1. jaanuaril 2027 jõustuvat planeerimisseaduse muudatust, millega kohaliku omavalitsuse eriplaneering eraldi planeeringuliigina kaob.

Miks käsitletakse kogu Raasiku valda

Vindri algne taotlus puudutas Perila küla lõunaosa ning Härma ja Mallavere küla. Vallavanem selgitas, et planeeringute-, taristu- ja keskkonnamõju komisjon tegi 2026. aasta augustis ettepaneku käsitleda võimaliku eriplaneeringu alana kogu Raasiku valda.

Eesmärk on saada terviklikum ülevaade piirangutest ja võimalikust sobivusest ning vältida olukorda, kus võimaliku uue arendaja taotluse korral tuleks esmane analüüs alustada nullist. Kogu valla käsitlemine ei tähenda, et kogu vald oleks tuulepargile sobiv.

KSH, uuringud ja kaasamine

- Kui eriplaneering algatatakse, koostatakse lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise ehk KSH programm. KSH programm on tööplaan, milles määratakse hinnatavad mõjud, vajalikud uuringud, meetodika ja kaasamise korraldus.
- KSH programmi avalikustamisel saavad elanikud ja teised osapooled teha ettepanekuid selle kohta, mida ja kuidas tuleks uurida.
- Ettekandes toodi võimalike uurimisteemadena välja muu hulgas müra, madalsageduslik heli, võimalik vibratsioon, varjutus, tervis ja heaolu, kinnisvara, linnustik, nahkhiired, taimestik ja elupaigad, rohevõrgustik ja mets, pinna- ja põhjavesi, maastik, kultuuripärand, riigikaitse ja lennundus, teed ja liiklus, elektrivõrk, ohutus, sotsiaalmajanduslik mõju ning teiste arenduste koosmõju.
- Vald tõi Valga valla näite, kus uuringute tulemused mõjutasid planeeringulahendust ning volikogu lõpetas 13.08.2026 tuulepargi eriplaneeringu menetluse.
- Halduslepingu järgi kannab Vindr Baltic OÜ planeeringu, KSH ja vajalike uuringute kulud. Hanke korraldab vald. Arendaja rahastamine ei anna talle õigust otsustada planeeringu sisu ega lõpptulemust.

2. VINDR BALTIC OÜ ETTEKANNE

Vindr Baltic OÜ esindaja Meelis Seer tutvustas arendaja vaadet tuuleenergia arendamisele, Eesti elektritootmise ja varustuskindluse olukorda ning põhjuseid, miks arendaja peab Raasiku piirkonda võimalikuks arendusalaks.

Arendaja rõhutas, et kõikidel energiatootmisviisidel on keskkonnamõjud ning tuulepargi sobivus saab selguda planeeringu ja uuringute käigus.

Võimalike alade esmane hindamine

Arendaja näitas kaardikihtidel, kuidas võimalikke alasid mõjutavad riigikaitsepiirangud, looduskaitse, eluhoonete paiknemine ning elektri põhivõrgu lähedus.

Selgitati, et avalikud kaardiandmed annavad ainult esmase pildi ja ei asenda kohapealseid uuringuid. Näitena toodi linnustik, kus avalikus registris ei pruugi olla kogu infot pesitsuskohtade ja liikumise kohta.

Vindri indikatiivne arendusidee

Arendaja tutvustas oma tänast indikatiivset nägemust Viskla piirkonna projektist:

- kuni 12 tuulikut
- tuulikute kõrgus kuni 250 meetrit
- pargi võimsus kuni 78 MW
- võimalik salvestuslahendus 30-40 MW / 60-80 MWh
- liitumine 330 kV põhivõrguga

Arendaja rõhutas, et need näitajad ei ole planeeringulahendus ega otsustatud parameetrid ning võivad menetluse ja uuringute tulemusel muutuda või ala võib osutuda sobimatuks.

Võimalik kohalik kasu

Arendaja tutvustas indikatiivseid võimalusi, mis võiksid tuulepargi rajamise korral kaasneda:

- seadusest tulenev tuulikutasu
- võimalik täiendav panus KOVile, kohalikele elanikele ja kogukonnale
- kohaliku taristu arendamine
- võimalused piirkonna ettevõtlusele

Esitatud summad ja tingimused olid arendaja sõnul esialgsed ja mittesiduvad ning sõltuksid planeeringu tulemusest ja edasistest kokkulepetest.

3. KÜSIMUSED JA ARUTELU

Pärast ettekandeid toimus küsimuste-vastuste arutelu. Allpool on koondatud peamised teemad.

Protokoll ei ole sõnasõnaline stenogramm, vaid koosolekul tõstatatud küsimuste ja vastuste sisuline kokkuvõte.

3.1 Müra, varjutus, tervis ja võimalik häiring

Elanikud küsisid, kes vastutab juhul, kui pärast tuulikute käivitamist tekib püsiv müra-, varjutus- või muu häiring, isegi kui planeerimise ajal tehtud hinnangud on olnud positiivsed.

Arendaja selgitas, et tuulikute töörežiime saab vajaduse korral piirata ning tõi näiteid olukordadest, kus normidele mittevastava mõju korral on tulnud rakendada täiendavaid meetmeid.

Valla poolt rõhutati, et müra, madalsagedusliku heli, võimaliku vibratsiooni, varjutuse ning tervise ja heaolu küsimused tuleb käsitleda KSH programmis ja uuringutes.

Järelevalve täpne pädevus ja võimalikud meetmed vajavad menetluse edenedes eraldi täpsustamist.

3.2 Pikaajalised uuringud ja 250 meetri kõrgused tuulikud

Küstiti, kas kuni 250 meetri kõrguste tuulikute pikaajaliste tervise- ja keskkonnamõjude kohta on olemas üle kümne aasta pikkuseid uuringuid.

Arendaja vastas, et sellise kõrgusklassi tuulikud on suhteliselt uued ning sama kõrgusklassi kohta ei saa seetõttu olla väga pikaajalist kasutuskogemust.

Konkreetsete tervise- ja keskkonnamõjude hindamine peab toimuma KSH ja erialaste uuringute kaudu.

3.3 Elamute kaugus, kinnisvara väärtus ja pangatagatised

Elanikud küsisid, kas vald määrab tuulikutele elamutest minimaalse kauguse ning kuidas hinnatakse võimalikku mõju kinnisvara väärtusele ja pangatagatistele.

Vallavanem selgitas, et selliseid tingimusi ei ole praegu paika pandud ning need saavad kujuneda planeeringu ja KSH programmi raames.

Kinnisvara väärtus, kasutatavus ja muu sotsiaalmajanduslik mõju on teemad, mida vald soovib uuringutes käsitleda.

Arendaja tõi oma vastustes näiteid pankade senisest praktikast ja Paldiski piirkonnast, kuid koosolekul ei kujunenud lõplikku järeldust võimaliku kinnisvaramõju ega hüvitamise kohta.

3.4 Loodus, linnustik ja nahkhiired

Kohalikud elanikud tõid esile piirkonnas teadaolevad kaitstavad linnuliigid, sealhulgas väikekonnakotka, ning küsisid, kas sellised leiud võivad arenduse välistada.

Selgitati, et kaitstavate liikide leiud, elupaigad ja liikumiskoridorid tuleb uuringutega kontrollida ning need võivad tuua kaasa tuulikupositsioonide välistamise või muid piiranguid.

Nahkhiirte puhul kirjeldas arendaja teistes projektides kasutatavaid seire- ja tuulikute tööpiiranguid. Raasiku konkreetsed tingimused saavad selguda uuringute käigus.

3.5 Vana prügila, põhjavesi ja võimalikud puurimistööd

Elanikud juhtisid tähelepanu piirkonnas paiknevale vanale ja osaliselt tähistamata prügilale ning võimalikule põhjavee riskile.

Küstiti, kes vastutab juhul, kui uuringute või hilisema ehituse käigus tekib põhjaveele või kaevudele kahju.

Vallavanem selgitas, et võimalike uuringute vajaduse määravad menetluses eksperdid ja vald ning tööde tegijatel saab hankes nõuda vastutuskindlustust.

Arendaja märkis, et ehituse ajal tekkinud kahju eest vastutab arendaja ja tööde tegija vastavalt konkreetsetele asjaoludele.

Vana prügila ulatus ja mõju põhjaveele jäi eraldi täpsustamist vajavaks teemaks.

3.6 Teed, raskeveosed ja taristu

Küstiti tuulikute ehitamiseks vajalike raskeveoste hulga, teede laiendamise, kandevõime ja hilisema taastamise kohta.

Arendaja selgitas, et tuulikute transport eeldab nõuetele vastavaid teid ning mõnes kohas tuleb teid tugevdada või laiendada.

Täpsed veoteed, koormused ja taastamisvajadus ei ole praegu teada, sest puudub konkreetne planeeringulahendus.

3.7 Alajaam, elektrivõrk ja võimalik kasu ettevõtetele

Küstiti võimaliku alajaama asukoha, suuruse ja kohalike ettevõtete liitumisvõimaluste kohta.

Arendaja selgitas, et tehniline lahendus sõltub tuulikute võimalikest asukohtadest ja liitumispunktist ning praegu ei ole alajaama asukohta kindlaks määratud.

Näitena nimetati ligikaudu 60 x 40 meetri suurust alajaama, kuid rõhutati, et lahendus ei ole otsustatud.

Arutelu käigus vaieldi ka selle üle, kui suur võiks olla kohalike ettevõtete tegelik majanduslik kasu uuest võrguühendusest.

3.8 Elektri hind, varustuskindlus ja muud tootmisviisid

Arutati tuuleenergia mõju elektri hinnale, vajadust juhitavate tootmisvõimsuste ja salvestuse järele ning küsimust, miks ei rajata rohkem meretuuleparke.

Arendaja selgitas, et Vindr ei arenda meretuuleparke ning esitas oma hinnangud erinevate tootmisviiside kulude, impordisõltuvuse ja varustuskindluse kohta.

Koosolekul toodi välja ka vastupidiseid seisukohti elektrituru hinnakujunduse ja tuuleenergia hinnamõju kohta. Vallavanem ja moderaator suunasid arutelu tagasi Raasiku planeeringu menetluse ja konkreetse piirkonna küsimuste juurde.

3.9 Kogukonna arvamus ja otsustamine

Küstiti, mis saab juhul, kui uuringud näitavad tehnilist sobivust, kuid kohalikud elanikud on tuulepargi vastu.

Vallavanem rõhutas, et elanike seisukohad on otsustamisel olulised ja neid tuleb menetluses arvestada. Samas tõdes ta, et volikogu peab lõpliku otsuse tegemisel kaaluma koos elanike arvamusi, uuringute tulemusi, õigusakte, kohtuotsust ning teisi avalikke ja erahuve.

Valga näite puhul toodi välja, et sotsiaalmajanduslik mõju ja elanike seisukohad olid üheks osaks lõppotsuse kujunemisel.

3.10 Rahastamine, hange ja valla töökoormus

Küstiti, kuidas tagatakse uuringute usaldusväärsus olukorras, kus nende kulud tasub arendaja.

Vallavanem selgitas, et hanke korraldab vald ning uuringute ja planeeringu koostamise nõuded seatakse hankedokumentides.

Arutati ka seda, kas hanke peab võitma odavaim pakkuja. Vastusena selgitati, et valik sõltub hankes seatud tingimustest ja hindamiskriteeriumidest.

Küstiti ka valla ametnike töökoormuse ja menetluse halduskulu kohta. Vallal ei olnud koosolekul töömahu rahalist arvestust, kuid planeeringumenetluse korraldamine on valla ülesanne ning osa tööst tehakse sisseostetavate ekspertide abil.

3.11 Naabervallad ja lennundus

Küstiti Kose ja Rae valla piirialade, naaberkülade ning kohaliku hobilennuvälja kaasamise kohta.

Vallavanem selgitas, et Raasiku vald saab planeeringuotsuseid teha ainult oma haldusterritooriumil, kuid naaberomavalitsusi ja mõjutatud piirkondi saab ja tuleb menetluses kaasata.

Lennunduse puhul jäi vajalikuks saada pädevate asutuste ametlikud seisukohad.

Arendaja tõi näitena oma teise projekti Ämari lennuvälja läheduses, kus on arutatud lennuprotseduuride võimalikke muudatusi, kuid Raasiku piirkonna kohta ei ole sellist otsust tehtud.

3.12 Kohtuvaidlus, võimalik kahjunõue ja haldusleping

Küsi, kas arendaja võib valla vastu esitada kahjunõude või minna uuesti kohtusse, kui volikogu otsustab planeeringu hiljem lõpetada või mitte kehtestada.

Vallavanem rõhutas, et õiguspäraselt ja nõuetekohaselt tehtud otsus peab olema põhjendatud ning kahjunõue ei teki automaatselt pelgalt negatiivse otsuse tõttu.

Arendaja esindaja ei saanud omanike nimel garanteerida, kas tulevikus otsust kohtus vaidlustatakse.

Arutati ka halduslepingu avalikkust ja lepingu muutmist. Vallavanem selgitas, et leping peab olema avalik ning vald on alustanud lepingus täpsustuste arutamist.

4. KÜSIMUSED, MIS JÄID TÄPSUSTAMISEKS

Kohtumisel jäi mitmeid küsimusi, millele ei olnud selles projektietapis võimalik lõplikku vastust anda. Neid täpsustatakse menetluse edenedes vastavalt uuringute, eksperthinnangute ja pädevate asutuste seisukohtade valmimisele ning käsitletakse vajadusel ka järgmistel infokohtumistel.

- Tuulikute hooldussagedus ja hooldusmeeskondade sõitude ligikaudne sagedus.
- Võimaliku tuulikutüübi käigukasti ja muude õlisüsteemide õlikogus.
- Vana prügila täpne ulatus ja selle võimalik mõju põhjaveele ning ehitustehnilisele sobivusele.
- Hobilennuvälja ja lennunduse piirangute täpne mõju ning pädevate asutuste ametlikud seisukohad.
- Võimaliku kinnisvara väärtuse languse hindamise metoodika ja võimaliku kahju hüvitamise küsimus.
- Täpsed veoteed, raskeveoste arv, teede tugevdamise ja taastamise kohustused.
- Konkreetse ala müra-, madalsagedusliku heli, varjutuse, tervise-, loodus- ja veemõjud. Need saavad selguda pärast uuringuprogrammi koostamist ja vajalike uuringute tegemist.

5. EDASISED SAMMUD

- 05.-07.10.2026 arutavad eriplaneeringu küsimust vallavolikogu komisjonid.
- Koosolekul märgiti, et kogukond valmistab ette alternatiivset eelnõu eriplaneeringu algatamata jätmiseks.
- Raasiku Vallavolikogu istung on kavandatud 13. oktoobriks 2026. Volikogu otsustab, kas eriplaneering ja KSH algatada või jätta algatamata, kui otsustamiseks vajalikud eelnõud ja asjaolud on valmis.

- Kui eriplaneering algatatakse, korraldab vald hanke planeeringukonsultandi ja KSH eksperdi leidmiseks, seejärel koostatakse lähteseisukohad ja KSH programm ning need avalikustatakse.
- Koosolekul otsuseid tuulepargi rajamise ega eriplaneeringu algatamise kohta ei tehtud.

KOOSOLEKUL KASUTATUD MATERJALID

- Raasiku Vallavalitsuse esitlus „Tuuleenergeetika eriplaneering. Mida tähendab algatamine, mida uuritakse ja kes otsustab?“
- Vindr Baltic OÜ esitlus „Miks Raasiku vald (Viskla)“.